

УДК 373.3+004.031.42

С. М. Цибульська

ТЕХНОЛОГІЯ, МЕТОДИКА ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Проблеми формування патріотичних якостей нового покоління громадян на протязі всього розвитку людства завжди були актуальними. Сьогодні в умовах формування суспільних цивілізацій ХХІ ст. вони мають першочергове значення. Від їх успішного вирішення залежить доля України, майбутнє нашої нації. В законодавчих та нормативних документах держави зазначено, що навчально-виховна робота в закладах сучасної освіти повинна бути спрямована на формування свідомих громадян і патріотів єдиної соборної української держави [4; 5; 6].

У той же час, як свідчать дослідження, практика патріотичного виховання у початковій школі супроводжується наявністю об'єктивно існуючих протиріч: між очікуваними результатами зусиль педагогів і розвитком організаційних форм, прийомами формування патріотичних якостей у молоді і реальними змінами в практиці початкової освіти; між потребою в ефективних засобах цього процесу і недостатніми теоретичними його розробками; між необхідними змінами характеристик освітнього процесу в початковій школі в зв'язку із зміненою парадигмою початкової освіти і існуючими традиціями патріотичного виховання, особливо у процесі навчання; між готовністю учителя початкових класів до широкого використання сучасних інноваційних технологій, методик патріотичного виховання і недостатнім дидактичним і методичним забезпеченням їх обґрунтувань; між потребою в нових підходах до оцінювання результатів цього процесу і створеною незмінною практикою його виховної оцінки.

Окремі аспекти названих проблем і їх протиріччя досліджували науковці Ш. Амонашвілі, В. Беспалько, І. Бех, І. Волков, М. Гриньова, В. Давидов, Г. Єльнікова, М. Кларін, І. Лернер, Б. Лихачов, В. Монахов, О. Пометун, Д. Саллі, Г. Селевко, С. Сисоєва, М. Чепіль, М. Чошанов, О. Шпак, І. Якиманська та інші.

Філософському осмисленню сутності таких понять, як «любов до Батьківщини», «патріотична свідомість», присвячені праці вчених-філософів В. Бичка, І. Надільного, І. Стогнія, В. Шинкарука та ін. З психологічної точки зору поняття «патріотизм» досліджують відомі учені І. Бех, М. Боришевський, П. Гнатенко, В. Котирло, В. Павленко, М. Пірен, С. Таглін, Ю. Трофімов, О. Чебикін, О. Хрущ та ін. Як педагогічна категорія «патріотичне виховання» розглядається у вітчизняних дослідженнях О. Вишневського, Р. Петронговського, О. Стюпіної, О. Сухомлинської, К. Чорної та ін.

Дослідник В. Ткаченко кваліфікує патріотизм як один із найважливіших принципів національного виховання та виділяє три його різновиди: етнічний, в основі якого лежить ідентифікація людини з певним етносом, почуття власної приналежності до культури, історії, мови; територіальний, який ототожнюється з певною територією, її кліматом, ландшафтом тощо; державний, який пов'язаний з вихованням громадянського світогляду [3, с. 633].

Для нашого дослідження цікавими є підходи у працях, присвячених вихованню дітей молодшого шкільного віку, науковців Ш. Амонашвілі, І. Беха, Л. Божович, Д. Ельконіна, І. Каїрова, Н. Миропольської, І. Підласого, Н. Янковської та ін.

Учні початкової школи найбільш відкриті і готові до сприйняття нових знань та вмінь, які, стають основою для формування стійких моральних звичок, навичок суспільної поведінки, високих життєвих ідеалів. На основі аналізу ряду наукових обґрунтувань, висвітлених у психолого-педагогічній літературі, зваживши їх ґрунтовність і глибину, та з огляду на власну педагогічну практику, ми дійшли висновку, що питання формування патріотичних почуттів у молодших школярів ще недостатньо досліджено. Перш за все це пов'язано з названими серйозними протиріччями, які існують загалом між потребами, що висуваються суспільством, та можливостями школи, позашкільних закладів, сім'ї щодо організації виховання особистості.

На нашу думку, науковцями також недостатньо розглянуто питання використання в практичній діяльності початкової школи ефективних виховних педагогічних технологій, за допомогою яких формуються патріотичні почуття дитини, недостатньо висвітлені організаційні форми і методи виховної роботи в процесі навчальних занять. Вчителі, які це розуміють, обов'язково включають відповідні прийоми формування у дітей патріотичних якостей у структуру уроку. Серед них ефективно застосовують завдання патріотичного виховання: через навчальний зміст уроку; через діяльність учителя; через внутрішні процеси інтелектуального, особистісного емоційного розвитку особистості; через навчально – пізнавальну діяльність школярів [5, с. 397–418].

Якщо брати до уваги дидактичний аспект проблеми, то кожна навчальна дисципліна початкової школи у своєму змісті має відповідні питання, пов'язані з проблемами патріотичного виховання учнів. Слід відзначити, що на сучасному етапі становлення української державності проблема формування патріотизму в молодших школярів набуває особливого значення. Тому обрана тема статті є досить актуальною. Відчуженість від народних традицій, зневага і забуття національних цінностей і святинь породжує бездуховність, черствість і байдужість дітей. Якщо не залучати молодших школярів до патріотичного виховання, то надолжити втрачений час буває неможливо.

«Учні, в яких з раннього віку не виховали почуття любові до рідного краю, до природи, шанування до історичного минулого,

захоплення героїчними вчинками минулих поколінь, як правило, не дорожать рідною мовою, культурою, не відчують духовного зв'язку зі своїм народом, – писав відомий вчений Ю. Руденко. Їхню свідомість вражає відчуття національної меншовартості, неповноцінності. Глибоко не задумуючись над своїми діями і вчинками, вони з меркантильних, вузько прагматичних причин забувають рідну мову, культуру, стають відступниками рідного народу, зраджують Батьківщину» [8, с. 322].

Отже, патріотичне виховання дітей повинно розпочинатись в ранньому віці, бути систематичним, послідовним, формувати у них почуття любові до рідної землі, прагнення її розбудувати, формувати імідж України як європейської держави, розвивати свою мову, традиції, культуру і водночас з повагою відноситись до інших народів, не принижуючи їх гідності. Про це багато писав у своїх працях В. Сухомлинський, який вважав, що азбука патріотичного виховання полягає в тому, щоб утвердити в людській душі багате, яскраве, незабутнє дитинство, закарбувати в ньому образи рідної природи, які хвилювали б усе життя. У кожної людини повинен бути рідний куточок, який став незабутнім спогадом про найдорожче – без цього немає людини, немає її морально-емоційного й естетичного коріння, немає свіжого вітерцю, який живить непогасне полум'я любові до Вітчизни [10, с. 147].

Якщо звернутись до етимології, слово «патріотизм» має грецьке походження: *patris* у перекладі – це батьківщина. Вперше патріотами стали називати себе борці за свободу молодій республіці часів Французької революції 1789–1793 р., які захищали свої завоювання від зрадників з табору монархістів. І Україна зараз теж захищає ідеї Революції гідності, в нових суспільно-політичних реаліях виборює своє право на вільний розвиток. З позицій сьогодення сутність поняття патріотизму розкриває педагог В. Постовий. Цілковито погоджуємося з його думкою, що патріотизм – це особлива форма вираження емоційно-вольових почуттів і одночасно психічний стан, явище, що виявляється в якостях і властивостях характеру, моральних нормах поведінки і діяльності дітей і молоді кожного громадянина країни. Духовною основою патріотизму він вважає усю сукупність культурних явищ, в яких живе людина: мова, фольклор, музика, танці, звичаї, традиції і обряди, особлива система психічних і побутових взаємовідносин особи в сім'ї [7, с. 54].

Український педагогічний словник визначає патріотизм, як одне з найглибших громадянських почуттів, змістом якого є любов до батьківщини, відданість своєму народові, гордість за надбання національної культури. Патріотизм виявляється в практичній діяльності, спрямованій на всебічний розвиток своєї країни, захист її інтересів. Виховання патріотизму – важлива складова виховної діяльності школи. У процесі вивчення різних навчальних предметів в учнів формуються патріотичні погляди і переконання [2, с. 249].

На основі аналізу робіт ряду учених та опираючись на власний досвід, ми прийшли до висновку, що патріотичне виховання – системний

довготривалий процес, який передбачає свідомий вплив на почуття суб'єктів виховання через різні види діяльності з метою виховання стійкого почуття любові до рідної землі, її звичаїв і традицій, до свого народу, відчуття приналежності до України, гордості за її минуле і відповідальності за майбутнє держави, за її долю, готовність стати на захист її інтересів та територіальної цілісності.

Ефективність праці вчителів початкової школи здійснюється в основному через постановку виховних цілей. Спосіб постановки цілей патріотичного виховання в процесі занять з різноманітних навчальних дисциплін, які пропонує педагогічна технологія, має специфіку підвищеної інструментальності. Він передбачає, що цільові дидактичні завдання повинні мати виховне патріотичне значення. Вони формулюються через результати навчально – пізнавальної діяльності дітей, мають вираження у їх діях, які і вчитель, і сам учень можуть чітко розпізнати. Проте і такий підхід не позбавлений ряду проблем: яким чином можна перевести результати навчання на мову дій; як добитися однозначності цього переводу? Ці проблеми вирішуються двома способами:

1) побудовою чіткої системи навчально-виховних цілей, в змісті якої виділені їх категорії та послідовні рівні (ієрархія);

2) створення максимально чіткої, конкретної мови для опису навчально-виховних цілей, на які вчитель може перевести недостатньо прозорі формулювання.

Важливою залишається проблема формування переконань. Бажано, щоб у процесі навчання патріотична компетентність набувала нової якості, ставала більш актуальною, спонукала особистість учня до діяльності, тобто перетворювалась на його переконання. Саме так бажано розглядати процес перетворення як загальних, так і патріотичних знань на переконання, після чого знання вже виступають у вигляді своєрідної готовності до дій, тобто мають не тільки гностичні, а й спонукальні компоненти. Але, як свідчать дослідження, процес перетворення знань у переконання є по суті лише зовнішній бік складного явища. Якщо розглядати цей процес зсередини, намагатися розкрити саме психологічні основи формування переконань, то з'ясується: взаємозв'язок між знаннями та переконання не такий вже очевидний, як здається. Більше того, переконання не є результатом перетворення знань, але вони є якісно новим утворенням, яке формується на новій психологічній основі. Останньою виступає процес цілеутворення у спільно-діалогічній діяльності, яка є наслідком поєднання та перетворення діяльності учителя і учня в процесі навчання.

Основним психологічним фактором процесу перетворення діяльності викладання та навчання на спільно-діалогічну пізнавальну діяльність є педагогічне спілкування. Воно виступає у цей час не тільки і не стільки як засіб обміну інформацією, а насамперед, як фактор, який

забезпечує формування та засвоєння як загального фонду естетичної інформації, так і загального фонду смислових якісних утворень.

Експериментально доведено, що з метою успішного формування і розвитку позитивних патріотичних переконань, можливо й необхідно в процесі навчання разом з загальним фондом інформації створювати загальний фонд патріотичних смислових утворень. Він формується на основі обміну між учасниками спільно-діалогічної пізнавальної діяльності як вербальною інформацією, так і невербальною, переважно емоційною, інформацією. Науковці показали різний детермінуючий вплив загального фонду патріотичних смислових утворень на процес формування якісних патріотичних переконань у різних умовах педагогічного спілкування. Було встановлено, що процес формування позитивних переконань визначається не тільки змістом загального фонду патріотичних смислових утворень, але й ступенем його присвоєння суб'єктами. У свою чергу, присвоєння загального фонду даних смислових утворень учасниками спільно-діалогічної пізнавальної діяльності веде до природного скорочення вербального спілкування. Останню обставину треба враховувати особливо під час використання монологічних форм навчання.

Формування переконань у процесі навчання бажано розглядати з позицій діяльнісного підходу, це дає можливість сформулювати цілий ряд конкретних, психолого-педагогічних обґрунтованих рекомендацій, виконання яких може суттєво підвищити ефективність цілісного педагогічного впливу на процес патріотичного самовдосконалення школяра у цілому. Крім того з'являється можливість для змістового дослідження кожним вчителем патріотичних переконань, як особливого психологічного утворення, яке складається з когнітивного та емоційного компонентів. Під час навчально-виховного процесу, опираючись на базові для патріотичного виховання принципи народності, єдності сім'ї і школи, наступності та спадкоємності поколінь, гуманізму та демократизму, ми здійснювали вплив на учнів через внесення ціннісних складових у зміст навчальних предметів.

Визначальними у нашій роботі були системна, особистісна орієнтованість, етнокультурний і діяльнісний підходи. Формування соціальної і громадянської компетентностей як ключових відбувалось на основі міждисциплінарних зв'язків та через інтеграцію усіх освітніх галузей з метою соціалізації особистості та виховання громадянських якостей. З метою успішного формування патріотичного виховання нами була розроблена власна технологія, яка включала наступні етапи:

- підготовка вчителів до роботи з патріотичного виховання;
- забезпечення відповідною методичною літературою;
- розробка програми для учнів 1-4 класів;
- залучення до роботи батьків, громадських організації, діячів культури та мистецтва;
- створення портфоліо, класного куточка.

Виховна технологія включає змістовий, емоційно-спонукальний та операційно-діяльнісний компонент. Школа покликана не тільки наповнювати школяра знаннями, а й викликати в ньому емоційний відгук на факти, явища, події, готувати до застосування одержаних знань у своєму житті. В. Сухомлинський стверджував, що саме в дитячі роки закладаються корені громадянськості. Від того, що відкрилося дитині в навколишньому світі в роки дитинства, що викликало її подив і захопило, що обурило й примусило плакати від переживання за долі інших людей, – від цього залежить, яким громадянином буде наш вихованець [9, с. 195].

Складаючи програму патріотичного виховання, ми опирались на новітні розробки та досягнення в теорії та практиці психолого-педагогічної науки, брали до уваги актуальні проблеми виховання, враховували їх зв'язок з реаліями життя в сучасній соціокультурній ситуації в умовах гібридної війни. Уся робота проводилась в кількох напрямках: пізнавально-розвивальний, художньо-естетичний, суспільно-корисний, спортивний, трудовий.

Таблиця 1

Напрями і методи патріотичного виховання

Напрями патріотичного виховання	Методи патріотичного виховання
1. Пізнавально-розвивальний	Бесіди, уроки мужності, вікторини, усні журнали, конференції, зустрічі, диспути
2. Художньо-естетичний	Свята, вечори, конкурси дитячої творчості («Свято рідної мови», «Свято української писемності», «Свято Матері», свято до Дня Землі)
3. Суспільно-корисний	Екскурсії, походи, екологічний рух, акції «Посади дерево», «Прикрась клумбу», волонтерський рух, догляд за могилами загиблих воїнів
4. Спортивний	Вивчення народних ігор, змагання з народних видів спорту, козацькі змагання та забави, туристичні походи
5. Трудовий	Вивчення народних промыслів, ремесел, організація виставок, проведення свят (урожаю, обжинки, першої борозни, першого грому).

Джерело: розроблено автором самостійно

Експериментальна програма складалась для кожної паралелі класів за тематичними розділами. Усі першокласники були об'єднані роботою в «Шкільній родині». Через вивчення художньої літератури, творів мистецтва діти дізнавались про цінність сім'ї для суспільства, відповідальність кожного з родини за щасливе життя, вчилися проявляти турботу до близьких, складали «Родовідне дерево», проводили фестиваль «Наші сімейні таланти». Завершилась робота святом «Тепло сімейного вогнища».

Другокласники працювали над темою «Калина під вікном», у відповідності до якої розроблялись бесіди, виховні години, заходи. Через дослідження рідного краю відбувається формування любові до України. Діти знайомились з поняттям «мала батьківщина»: дім, школа, вулиця, на якій живеш, твоє місто. Переглядали фільм про історію школи,

дознавались походження назв вулиць свого мікрорайону, зустрічались з видатними людьми, які живуть поруч, організовували виставку малюнків. З великою цікавістю побували в музеї Т. Г. Шевченка («Хатинка на Пріорці»), провели зустріч з поетесою Лесею Мовчун (свято мови), вивчали українські народні пісні (свято «Душу вилив народ в українських піснях»).

Для третіх класів програмою передбачалась робота над темою «Козацькому роду нема переводу», в якій творчо переосмислювались у відповідності до сучасних умов козацькі культурно-історичні та виховні традиції і звичаї. Ми опирались на матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасна козацька педагогіка» (липень 1997 р.). Діти вивчали історію українського козацтва, дізнавались про життя на Запорозькій Січі, знайомились з постатями Д. Вишневецького, Г. Мазепи, Б. Хмельницького. Як підсумок роботи було проведено посвячення дітей в козачата, відбулись «Козацькі забави», свято «Таємниці твого козацького імені».

Учні четвертого класу були охоплені роботою над темою «Україна – єдина країна». В цьому розділі ми звернулись до вивчення народних та державних символів нашої держави, дізнавались про пам'ятки культури та мистецтва, видатних людей України. Під час навчально-виховних екскурсій діти відвідали музей Великої Вітчизняної війни, пам'яті Чорнобиля, історичний комплекс «Парк Київська Русь». Виховні заходи мали різноманітну тематику: усний журнал «Вінок народних символів», літературно-музичні композиції «Дивосвіт квітів України» та «Україна у творах її письменників», конкурс «Чи знаєте ви...», виховна година «Видатні діячі України» та «Батьківські обереги», урок мужності «Герої не вмирають», патріотична композиція, присвячена Небесній сотні, «Мелодія синього неба». Завершальним етапом стала робота над проектом «З Україною у серці творимо дива». Спільно з працівниками дитячої бібліотеки та журналу «Диво-деревце» був проведений майстер-клас з виготовлення оберегів для воїнів АТО.

Кожен навчальний рік у школі розпочинається уроком, присвяченим патріотичній тематиці: «З Україною у серці», «Україна – єдина країна», «Україна – мій рідний край». Діти міркують, що значить любити рідну землю, кого можна назвати патріотом, який обов'язок мають усі громадяни країни. Вчителі знайомлять дітей з історією нашої держави, адже без знання героїчного минулого неможливо виховати любов до рідного краю. Розповіді про славетних українців, їх звитягу в боротьбі з ворогом, досягнення в трудових буднях, спортивні перемоги – все це формує в дітях почуття гордості за своїх співвітчизників, спонукає до наслідування їх прикладу. Доброю традицією стало проведення заходів до Дня української писемності, Дня прапора, Шевченківських днів, створення символічного ланцюга єдності між учнями старшої та початкової школи в День соборності України, парад вишиванок та патріотичний флешмоб, з особливою шанобою відзначали День пам'яті

героїв Небесної сотні. Події на сході України об'єднали і вчителів, і учнів у прагненні допомогти нашим воїнам, які ціною власного життя охороняють наш мир і спокій. Учні підтримують бійців листами, малюнками, виготовляють ангелів-оберегів, збирають пакунки з продуктами, плетуть захисні сітки. З великою радістю учні спілкуються з воїнами АТО, які перебуваючи у відпустці, провідують нашу школу.

Важливе значення в формуванні патріотичних почуттів має єдність поглядів шкільної громади та родинного виховання учнів, тому вчителі активно залучають батьків до участі у проведенні всіх виховних заходів. З сім'ї бере початок почуття любові до рідної землі, малої батьківщини, виховується повага до старших, вшанування пам'яті предків, дотримання звичаїв та обрядів. А відтак зберігається пам'ять роду, без якої неможливо усвідомлювати себе гідним громадянином України. Родинне виховання є джерелом глибокої моралі, високої духовності, національної свідомості. «Дитина – дзеркало сім'ї, як у краплі води відбивається сонце, так і у дітях відображається моральна чистота матері й батька», – вважав В. Сухомлинський [11, с. 235].

Проте нами встановлено, що ряд факторів мають негативний вплив на формування патріотичних поглядів дітей – це конфлікти в сім'ї, низький матеріальний рівень життя, відсутність у батьків єдиних підходів до виховання. Тому для дітей з неблагополучних сімей школа в першу чергу повинна стати осередком патріотичного виховання, розвитку громадянських якостей, стати гарантом виконання ними правил і норм соціального життя та сприяти успішній соціалізації дітей. З метою підвищення педагогічної культури батьків та включення їх в процес національно-патріотичного виховання постійно відбуваються зустрічі за «круглим столом», лекції, тренінги, диспути. Робота лекторію допомагає батькам успішно здійснювати свою місію – виховувати підрастаюче покоління.

Процес формування свідомої патріотичної громадянської позиції є складним, багаторівневим і вимагає значних духовних зусиль усіх суб'єктів навчально-виховної діяльності. Виховна патріотична технологія буде мати позитивний результат за дотримання певних умов:

- органічного поєднання завдань патріотичного виховання з розвитком суспільства та подіями, що відбуваються в країні;
- створення україномовного простору для функціонування технології;
- систематичності в її застосуванні;
- цілісного впливу на почуття, думки та дії вихованців;
- тісного поєднання виховних технологій з навчальною діяльністю;
- поєднувати елементи народної педагогіки, традиції національного виховання з навчальною діяльністю;

- урізноманітнення змісту, форм і методів діяльності (навчальної, ігрової, трудової, суспільно-корисної), поєднання традиційних та нетрадиційних форм роботи;

- тісної співпраці школи, сім'ї і громадськості, координації їх взаємодії та проведення просвітницької роботи з батьками;

- орієнтації на позитивні якості вихованця та створення сприятливого мікроклімату в процесі педагогічної взаємодії;

- створення особливого патріотичного емоційно-естетичного фону в урочній та позаурочній роботі.

Наше дослідження підтвердило, що дотримання цих умов сприяє успішному формуванню громадянина – патріота, якому притаманні висока свідомість, відповідальність, ціннісне відношення до своєї Батьківщини. Патріотичне виховання повинно стати важливим ідеологічним підмурівком всього педагогічного процесу, покликаного не тільки формувати компетентності, а стати основою всебічно розвинутої гуманістичної духовної особистості, здатної не тільки цінувати героїчне минуле своєї країни, але й активно створювати її сьогодення.

Список використаної літератури

- 1. Бех І. Д., Чорна К. І.** Національна ідея в становленні громадянина – патріота України: програмно-виховний контекст / І. Д. Бех, К. І. Чорна. – Київ, Черкаси : ЧОІПОПП. – С. 16–17.
- 2. Енциклопедія освіти** / ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – С. 633–634.
- 3. Закон України «Про освіту»** // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – №34. – С. 451; **Закон України «Про загальну середню освіту»** // Відомості Верховної Ради України. – 1999 р. – № 28. – С. 230.
- 4. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2015-2019 рр.**
- 5. Найдъонов І. М.** Етика – естетика: дидактичний зміст / І. М. Найденов. – К. : Кондор, 2011. – С. 335–455.
- 6. Постовий В. Г.** Тенденції і пріоритети виховання дітей в сучасній сім'ї: монографія / В. Г. Постовий. – К. : Інститут проблем виховання АПН України, 2006. – 190 с.
- 7. Руденко Ю.** Основи сучасного українського виховання / Ю. Руденко. – К. : Вид-цтво ім. О. Теліги, 2003. – С. 322.
- 8. Сухомлинський В. О.** Серце віддаю дітям / В. О. Сухомлинський. – К. : «Акта», 2012. – С. 175–460.
- 9. Сухомлинський В. О.** Вибр. Твори: в 5 т. – К. : Радянська шк., 1997. – Т. 3. – С. 16–293.
- 10. Сухомлинський В. О.** Проблеми виховання всебічно розвинутої особистості / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори в 5 томах. – Т. 5. – К., 1977 р.

Цибульська С. М. Технологія, методика патріотичного виховання молодших школярів

В статті охарактеризовані освітянські аспекти застосування сучасних організаційних технологій, методик у процесі діяльності учителів початкової школи з патріотичного виховання дітей: сутність,

проблеми, основні компоненти та елементи, позитивні підходи до ефективності. Визначено, що основними аспектами їх обґрунтування є цільова навчально-виховна направленість; оптимальність та інтенсифікація форм освітянського процесу; діагностика на основі доцільного визначення відповідних критеріїв (оптимально-спільних виховних одиниць).

Ключові слова: патріотизм; технологія, методика форм патріотичного виховання; дидактичний та виховний аспекти; інноваційне навчання в початковій школі; технологічно-методичні прийоми.

Цибульская С. М. Технология, методика патриотического воспитания младших школьников

В статье охарактеризованы образовательные аспекты применения современных организационных технологий, методик в процессе деятельности учителей начальной школы по патриотическому воспитанию детей: сущность, проблемы, основные компоненты и элементы, положительные подходы к эффективности. Определено, что основными аспектами их обоснования является целевая учебно-воспитательная направленность; оптимальность и интенсификация форм образовательного процесса; диагностика на основе целесообразного определения соответствующих критериев (оптимально-общих воспитательных единиц).

Ключевые слова: патриотизм; технология, методика форм патриотического воспитания; дидактический и воспитательный аспекты; инновационное обучение в начальной школе; технологически-методические приемы.

Tsybulska S. Technology, Methods of Patriotic Education of Younger Students

The article described educational aspects of modern organizational technologies and techniques in the process of primary school teachers in patriotic education of children: the essence of the problem, the basic components and elements, positive approach to efficiency. Determined that the main aspects of their study is the target training and educational orientation; optimal form and intensify the educational process; Diagnosis based on appropriate definition of the relevant criteria (best-joint educational units).

Key words: patriotism; technology, methodology forms of patriotic education; didactic and educational aspects; innovative primary school; technological and instructional techniques.

Стаття надійшла до редакції 23.05.2017 р.
Прийнято до друку 27.06.2017 р.
Рецензент – д.п.н., проф. Караман О. Л.